

Norrtälje 2022-04-13

Till Norrtälje kommun, kommunstyrelsen

Kommunal medverkan inom LEADER under Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023 – 2027

Jordbrukspolitiken förnyas inom EU och i Sverige. Regeringen har tagit fram en strategisk plan som beskriver landets jordbrukspolitik 2023–2027 och inkluderar projektstöd inom LEADER. För att Leader Stockholmsbygd ska kunna fortsätta sin verksamhet under den kommande stödperioden äskar vi medfinansiering av ny utvecklingsstrategi och ny budget.

Den strategiska planen ska bland annat förbättra den socioekonomiska strukturen i landsbygdsområden och bidra till levande landsbygder: ”Genom ett sektorsövergripande arbetssätt möjliggör Leader landsbygdsutveckling utifrån behov som grundar sig på lokala förutsättningar och det lokala områdets potential. Det har visat sig vara ett effektivt sätt att bidra till lokal utveckling och en attraktiv landsbygd.”

Kommunerna Östhammar, Norrtälje, Österåker, Värmdö, Haninge och Nynäshamn samarbetar sedan 2008 inom landsbygdsutveckling genom leadermetoden. Leadermetoden innebär landsbygdsutveckling genom ett trepartnerskap mellan ideella, offentliga och privata intressen som säkerställer en bred förankring i olika delar av samhället. Underifrånperspektivet gör att initiativ och projektprioritering genomförs på lokal nivå för att stimulera engagemang, innovation och lokalt anpassade lösningar.

Inför den nya stödperioden har Leader Stockholmsbygd samlat ett brett partnerskap som har tagit fram en ny utvecklingsstrategi för leaderområdet. Utvecklingsstrategin blir grunden till fortsatt verksamhet från 2023. De offentliga aktörer som har medverkat i strategiarbetet är kommunerna Norrtälje, Österåker, Värmdö, Vaxholm, Haninge och Nynäshamn samt Region Stockholm. Tillsammans med områdets förenings- och näringsliv har de bidragit till SWOT-analys och formulerat utvecklingsbehov och -möjligheter.

De övergripande målen i utvecklingsstrategin är *Hållbara näringar och verksamheter* samt *Hållbara och resilienta platser*. Det första målet fokuserar på entreprenörskap som är inbäddat i det lokala samhället och värnar om det som bygden behöver för att utvecklas: sammanhållning, miljö och ekonomi. Det andra målet fokuserar på utveckling av multifunktionella attraktiva platser. Leader Stockholmsbygds mål och

insatsområden förstärker övriga utvecklingsaktörers strategier och insatser och bidrar genom leadermetoden till önskad utveckling.

Samtliga medverkande offentliga organisationer är representerade i Leaderföreningens styrelse, vanligen genom tjänstepersoner. Leaderområdets förenings- och näringsliv ingår också i styrelsen och det är styrelsen som fattar alla beslut om stöd.

Regeringen har avsatt 1,715 miljarder kronor för LEADER i nästa programperiod. Tidigare beslöt regeringen också om ny budget för två så kallade förlängningsår 2021-2022 samt stöd till framtagande av nya strategier med totalt 600 miljoner kronor. Av dessa 600 mnkr tilldelades Leader Stockholmsbygd 14,3 mnkr. Föreningen har därtill ansökt om en budget för 2023 – 2027 på 44 mnkr. Besked om tilldelad budget väntas i juni 2022.

Det betyder att upp till 58,3 miljoner kronor kan komma att tillföras tätortsnära landsbygd och glesbygd (skärgård) i kommunerna Norrtälje, Österåker, Värmdö, Vaxholm, Haninge och Nynäshamn.

Enligt tillämpligt regelverk krävs så kallat övrigt offentligt stöd som medfinansiering av en LEADER-budget. Större del av denna offentliga medfinansiering säkerställs av medverkande kommuner och regionen och ska betalas ut årsvis i förskott till leaderföreningen. Leader Stockholmsbygd bedömer att en medfinansiering motsvarande 14,6 mnkr är nödvändigt för att kunna genomföra den lokala utvecklingsstrategin.

För att senast 15 oktober 2022 kunna skicka in en ansökan om verksamhetsstart, föreslår Leader Stockholmsbygd:

- att Norrtälje kommun fattar beslut om fortsatt medverkan i Leader Stockholmsbygd inklusive medfinansiering med 300 000 kr för 2:a halvåret 2022 samt 600 000 kr årligen mellan 2023 – 2027, samt
- att Norrtälje kommun nominerar en ledamot och en ersättare till styrelsen för Leader Stockholmsbygd.

Sune Fogelström

.....
Sune Fogelström, ordförande

.....
Susanne Ortmann, verksamhetsledare

Bilaga

Resultat av verksamheten 2016 - 2021

Lokalt ledd utveckling

LEADER
STOCKHOLMSBYGD

Norrtälje

För fler projektbeskrivningar,
www.leaderstockholmsbygd.se/karta

Lokalt ledd utveckling i Norrtälje

Sedan 2016 har Leader Stockholmsbygd beviljat 73 projekt inom leaderområdet. 23 projekt genomförs inom Norrtälje kommun, ytterligare 14 projekt pågår i hela eller delar av leaderområdet och flertalet övriga projekt i andra delar av leaderområdet är valda för att erfarenheter och resultat kan ha positiv påverkan på hela leaderområdet.

Leaderverksamheten finansieras av flera av EU:s strukturfonder. Inom EU:s havs- och fiskerifond ligger projekt som fokuserar på friska fiskbestånd samt udda fiskarter och alger som framtida livsmedel. Områdesgemensamma projekt inom landsbygdsfonden handlar om utveckling och ökad samverkan mellan skärgårdsbutiker, nya koncept för ökad inflyttning till skärgården,

ökad tillgång till teater och kultur på landsbygden samt lokal platsutveckling. Ett leaderkontor stöttar och utvecklar projekt samt följer upp verksamheten.

Leaders budget finansieras till 50 procent av EU:s strukturfonder, 17 procent kommer från svenska staten och 33 procent är s.k. övrig offentlig medfinansiering. Totalt har mellan 2016-2021 ca 40 miljoner kronor i offentliga medel och nästan 13 miljoner kronor i privat insats (pengar och eget arbete), dvs. totalt 53 miljoner kronor tillförts landsbygd och skärgård i leaderområdet.

Uppväxlingseffekt på projektslutningarna för hela leaderområdet blir ca 5 gånger pengarna jämfört med den kommunala medfinansieringen.

Kvantitativa resultat

Blandade indikatorer	
Antal deltagare i utbildningar	175
Antal nya/upprustade fysiska anläggningar	70
Antal nya/upprustade fysiska mötesplatser	43
Antal nya virtuella mötesplatser	36
Antal nya tekniker	20
Antal nya nätverk eller samarbetskonstellationer	136
Antal projektgrupper med partners från alla tre sektorer	28
Antal ungdomar i projektgrupper	61
Antal nya arbetsätt/metoder	20
Antal kvinnor i ledande roller inom projektorganisationen	31

Sysselsättning/ företagande	
Antal nya företag	6
Antal nyskapade arbetstillfällen	12
Antal nya produkter	16
Antal nya tjänster	27

Besöksnäring	
Antal nya dagsbesökare	14 845
Antal nya gästnätter	2 706
Antal nya besöksmål	37
Antal besökare utanför högsäsong	1 734

Miljö	
Antal lokala hållbara tekniklösningar	8
Investeringar i förnybar energi	3,6 mnkr
Projekt med positiva effekter för vattenmiljön	14
Samarbetsprojekt Säl & Skarv runt Östersjön	1

Lokalt ledd utveckling

LEADER

STOCKHOLMSBYGD

Norrtälje

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska struktur- och
investeringarfonderna

Akvaponi i Roslagen

Vattencentrum på Campus Roslagen ville höja kunskapsnivån om och intresse för cirkulära flöden inom matproduktion hos olika intressenter som landsbygdsföretag, ekonomiska föreningar, bygdebolag och allmänheten.

Projektet har med sin kartläggning av kompetensbehovet bland annat bidragit till att Campus Roslagen kunde utveckla och starta Sveriges första yrkeshögskoleutbildning till akvaponingenjör hösten 2021. En hemsida som vänder sig till barn och en lathund "att tänka på" när man startar en egen akvaponianläggning var andra resultat.

Finansierat av EU:s landsbygdsfond, totalstöd ca 700 000 kr (+ 280 000 kr i privat finansiering).

Smart bygdeutveckling och stark lokalekonomi

Projekt Smart bygdeutveckling arbetar med lokala handlingsplaner för fem bygder inom leaderområdet, bland andra Edsbro och Väddö.

Projektet tar sin utgångspunkt i en lokalekonomisk analys (LEA) av en bygd. En LEA är en metod för platsutveckling som kombinerar statistik om hushållens samlade inkomster med människors kunskap om bygdens resurser och möjligheter. Metoden har använts på olika platser i Sverige och brukar resultera i en samsyn över allt som finns i den egna bygden, vad som kan göras och vad som behöver prioriteras.

LEA-metodens styrka är att många människor är med och formar innehållet, och resultatet av arbetet blir en stor bank av kunskaper och möjligheter. En annan styrka är att bygdens köpkraft identifieras och kan kopplas till de behov och utvecklingsmöjligheter som människorna i bygden har identifierat under processen.

"... om varje hushåll bara skulle spendera 25 kronor mer i veckan i Edsbrobygden istället för utanför bygden, kan vi se att det skulle räcka för att företagen skulle kunna anställa två årsanställda till."

Finansierat av EU:s landsbygdsfond och Region Stockholm, totalstöd ca 1,7 mnkr.

Björkö konstnod

Björkö-Arholma skola utvecklas till nav för kultur och konst med ateljéer och publik verksamhet, i nära samspel med lokala föreningar och privatpersoner.

Projektet avser att bli en relevant plats för konsten och en del av samhällsutvecklingen i bygden, en injektion för lokal stolthet och nya samarbetsformer. Projektet bygger upp en unik verksamhet där lokala behov och konsten möts. Detta sker i samarbete med folk från bygden, dess föreningar, företag och den regionala och nationella konstvärlden. Norrtälje kommun stöttar extra genom att föreningen får hyra den före detta skolbyggnaden till rabatterad kostnad.

Föreningen Björkö konstnod ska inom ramen för projektet också ta fram en plan hur verksamheten på sikt kan stå på egna ben.

Finansierat av EU:s landsbygdsfond, totalstöd ca 2,3 mnkr.

Resursmodell integration

Coompanion Roslagen & Norrort genomförde projekt Resursmodellen som handlade om att skapa nya vägar till arbetsliv, föreningsliv och samhällsliv för utlandsfödda, främst på landsbygden.

Med en kombination av aktiviteter som kompletterade SFI/svenska som andraspråk fick projektdeltagarna praktiska och faktiska kunskaper i föreningsliv, företagande, jobbsök, "på jobbet svenska" och tillgång till nya nätverk och personliga kontakter samt branschspecifika kunskaper efter intresse.

Deltagarna hade också möjlighet att genomföra och fakturera uppdrag via ett socialt bemanningsföretag som projektet skapade. Av 42 projektdeltagare (22 män och 20 kvinnor) hade 22 personer kommit vidare i arbete under projektiden.

Leaderområdets enda socialfondsprojekt, stöd 2 mnkr. Uppmärksammat av bl.a. Landsbygdsnätverket som god exempel på lyckat projekt som ger effekter.

Leaderområdets enda socialfondsprojekt, stöd 2 mnkr. Uppmärksammat av bl.a. Landsbygdsnätverket som god exempel på lyckat projekt som ger effekter.